

БИЛТЕН

Бр. 33
СЕПТЕМБАР 2024.

ЦЕНТАР ЗА МЕЂУНАРОДНЕ ПОСЛОВЕ

САДРЖАЈ

МЕЂУНАРОДНЕ АКТУЕЛНОСТИ.....	3
НОВИНЕ У ПОГЛЕДУ ДОПРИНОСА ВЕШТАЧКЕ ИНТЕЛИГЕНЦИЈЕ ЗА ПРЕДВИДИВО ОДРЖАВАЊЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ.....	3
ПОВЕЋАЊЕ ЖЕЛЕЗНИЧКЕ БЕЗБЕДНОСТИ УЗ ПРОЈЕКАТ EU IMPRESS.....	4
ИЗБОРИ ПУТНИКА ПО ПИТАЊУ ОДРЖИВОГ ПУТОВАЊА.....	4
НОВА ТЕХНИЧКА РЕШЕЊА ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ СУИЦИДА НА ЖЕЛЕЗНИЧКОЈ МРЕЖИ	5
ОДРЖАНА МЕЂУНАРОДНА РАДИОНИЦА О ДРУШТВЕНО-ЕКОНОМСКИМ УТИЦАЈИМА БРЗЕ ЖЕЛЕЗНИЦЕ.....	7
ВЕЛИКА УЛОГА ЖЕЛЕЗНИЦЕ У ОДРЖИВОМ ТУРИЗМУ.....	8
УЧЕШЋЕ ПРЕДСТАВНИКА ИЖС НА МЕЂУНАРОДНИМ САСТАНЦИМА.....	9
САСТАНАК ГЕНЕРАЛНЕ СКУПШТИНЕ ЖЕЛЕЗНИЧКОГ РОБНОГ КОРИДОРА АЛПИ-ЗАПАДНИ БАЛКАН.....	9

НОВИНЕ У ПОГЛЕДУ ДОПРИНОСА ВЕШТАЧКЕ ИНТЕЛИГЕНЦИЈЕ ЗА ПРЕДВИДИВО ОДРЖАВАЊЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ

Радионица у погледу предвидивог одржавања железничке инфраструктуре уз помоћ вештачке интелигенције (AI) одржана је 27. септембра у Риму. Домаћини су били Италијанске државне железнице (FS) и италијански управљач железничке инфраструктуре (RFI). Заинтересоване стране окупиле су се у циљу истраживања могућности доприноса вештачке интелигенције (AI) у погледу решавања и ублажавања ризика повезаних са сеизмолошким и хидрогеолошким изазовима.

Шпански управљач железничке инфраструктуре (ADIF) представио је економску оптимизацију планирања одржавања пруге путем вештачке интелигенције, наглашавајући економске користи које произилазе из интеграције AI у предвидиво одржавање. Кроз презентације учесника представљена је употреба дрона за инспекцију пруге и мостова и економске користи које произилазе из коришћења AI. У сарадњи са Универзитетом у Болоњи подељен је увид из истраживачког пројекта заснованог на подацима о структурном стању мостова коришћењем вештачке интелигенције.

Другог дана представљени су резултати RFI о дијагностичком возу под називом „Diamante 2.0“, након чега је уследила дискусија о вештачкој интелигенцији у системима за надзор мостова коју су водили стручњаци са Универзитета у Болоњи. Радионица је завршена презентовањем активности предвиђених за наставак пројекта од 2025. до 2027. године, са плановима да се дубље продре у скалабилност*, преносивост и објашњивост примене AI модела. Поред тога, делокруг примене ће бити проширен тако да у истраживачки рад буду укључене и генеративне AI апликације.

*Скалабилност је способност апликације да се носи са варијацијама радног оптерећења уз додавање или уклањање корисника уз минималне трошкове. Дакле, очекује се да ће скалабилно решење остати стабилно и одржати своје перформансе након наглог повећања оптерећења, било очекиваног или не.

Извор: <https://uic.org/com/enews/article/innovating-rail-safety-highlights-from-the-artificial-intelligence-for>

ПОВЕЋАЊЕ ЖЕЛЕЗНИЧКЕ БЕЗБЕДНОСТИ УЗ ПРОЈЕКАТ ЕУ IMPRESS

Чланови пројекта **IMPRESS**, намењеног безбедности на железници кроз подизање нивоа свести и обуке, којим координира Одељење за безбедност Међународне железничке уније (**UIC**), уз суфинансирање од стране Европске уније, састали су се у Паризу. Чланови су разговарали о развоју глобалног програма обуке, као и наставног плана и програма за безбедност на железници. Креирање алата за обуку, укључујући модуле за е-учење је у току, а очекује се да ће прва верзија од шест модула ускоро бити достављена члановима.

Припреме за имплементацију оквира за обуку и оцењивање такође напредују, при чему се очекује да ће шест модула обуке проћи пилот тестирање до краја ове године. Активности на дистрибуирању информација се настављају, при чему је у јуну објављено треће издање публикације **IMPRESS Review**. Публикацијом су обухваћени резултати праћења медија који извештавају о темама железничке безбедности, а које спроводи **UIC** Одељење за безбедност.

Извор: <https://uic.org/com/enews/article/the-4th-steering-committee-meeting-of-the-eu-impress-project-takes-place>

ИЗБОРИ ПУТНИКА ПО ПИТАЊУ ОДРЖИВОГ ПУТОВАЊА

UIC Tools for Sustainable Tourism

ECOPASSENGER

estimates and compares carbon footprint of each mode on a chosen journey.

вези са емисијама штетних гасова током путовања у поређењу са другим видовима транспорта, коришћењем еколошког калкулатора **UIC EcoPassenger**.

Радионица Групе за услуге у путничком саобраћају „Избори путника по питању одрживог путовања“, одржана је 11. септембра 2024. у Риму. **Lia Talarico**, Руководилац за одрживост у италијанском превознику **Trenitalia**, представила је истраживање спроведено са њиховим корисницима. Резултати истраживања указују да велика већина путника идентификује воз као најодрживији вид транспорта. Такође, путници су заинтересовани да добијају информације у

Бројне студије, укључујући извештај *El Future Travel Behaviors* за 2024. годину, показују да већина путника верује да је одрживост важна, али када доносе одлуке о путовању, праве компромисе са другим превозницима, као што су цена, погодност и време. Корисници захтевају да туристичка индустрија пружи еколошки прихватљивије информације и понуде. Железничка индустрија треба да едукује путнике о аспектима заштите животне средине којима доприноси путовање железницом, да им помогне да донесу информисане одлуке, као и да обезбеди транспарентност и да поруке прилагоди профилима купаца.

Такође, на састанку се дискутовало о томе како успоставити партнерство са клијентима да би се постигли циљеви одрживости. Европски зелени договор има за циљ да до 2050. године постигне смањење емисије штетних гасова који долазе из транспорта за 90%. Повећање обима коришћења железничког транспорта кључно је за постизање овог циља. Директива о дужној пажњи за одрживо пословање пружа прилику за партнерство између корпоративних клијената и компанија за железнички транспорт, на пример, подстицајући запослене да користе еколошке видове транспорта. Калкулатори еколошког оцењивања постају све важнији због њихове лакоће употребе и могућности да информишу потрошаче о емисијама штетних гасова из личног путовања.

Закључци са одржане радионице су да је потребно:

- Подстицати транспарентност између превозника, кроз најбоље алате и заједничке метрике и стандарде;
- Интегрисати информације о одрживости и утицају на животну средину кроз отворени модел за продају и дистрибуцију карата (*OSDM*);
- Спроводити комуникацијске кампање за туристе и пословне путнике;
- Прилагодити форму услуге потребама купаца.

Извор: <https://uic.org/com/enews/article/psg-innovation-workshop-on-driving-sustainable-travel-choices-by-passengers>

НОВА ТЕХНИЧКА РЕШЕЊА ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ СУИЦИДА НА ЖЕЛЕЗНИЧКОЈ МРЕЖИ

Састанак железничких компанија посвећен превенцији суицида на железничкој мрежи, одржан је у Загребу 12. септембра. Учесници из 18 земаља широм света узели су учешће, а домаћин је био Факултет прометних знаности у Загребу. Састанак је одржан у оквиру *UIC* радне групе *TreSP-Network*, где су представљене релевантне активности, укључујући преглед из истраживачког пројекта *Restrail*. Друга глобална кампања *UIC*-а из сегмента безбедности, под називом *TRESPAD*, успостављена је у јуну 2022. године као наставак Међународног дана подизања свести о

безбедности на путним прелазима (*ILCAD*).

Размењена су искуства између учесника, представљене су медијске и образовне кампање за подизање нивоа свести у јавности, као и конкретни планови за спречавање самоубиства. Дате су најновије информације о успешној имплементацији

решења вештачке интелигенције за спречавање овог проблема, конкретно на железничкој мрежи у Данској.

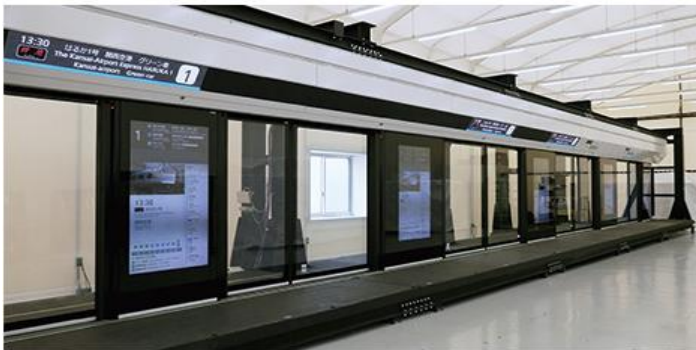
Дарко Баришић, члан Управе **НЖ Инфраструктура**, изнео је статистику о покушајима и броју регистрованих самоубиства на њиховој железничкој мрежи. Такође, представио је и мере које су уведене, попут знакова забране на станицама, пругама и пружним прелазима, надвожњацима и подвожњацима, ограда, пропагандног материјала за подизање нивоа свести и едукацију (постери и видео снимци), националне кампање, укључујући и међународну **ILCAD** кампању.

Желимир Делач, директор Хрватске агенције за сигурност железничког превоза, говорио је о „Надзору железничког система у контексту превенције самоубиства“. **Владимир Шврљуга**, машиновођа НЖ превозника (**НЖПП**), пренео је своје искуство из угла машиновође. Објаснио је своје реакције приликом једва избегнутих или неизбежних удеса у којима су била инволвирана лица на отвореним пругама или лица која неопрезно прелазе пругу у станицама или на пружним прелазима, као и како успева да буде

психички и физички отпоран.

Представници јапанских железница, **JR EAST** и **JR WEST**, одржали су заједничку презентацију о технолошким решењима која су постављена у Јапану да би се спречило да људи падну са перона на колосек, као и о мерама које су предузете како би се спречило ометање саобраћаја. Представљена су техничка решења за „Перонска клизна врата на мрежи **JR EAST**“, као и будући план за њихово постављање на широј мрежи **JR EAST**“.

Prototype of the new type of platform screen door

The position of conventional platform screen doors is fixed.

Овом приликом чланови радне групе посетили су хрватску компанију **ALTPRO** која се бави истраживањем, развојем и производњом уређаја у области безбедности пружних прелаза. Производи су израђени према специфичним захтевима пословних партнера. Подсећања ради, најпознатија европска компанија за производњу више типова перонских клизних врата је **Knorr-Bremse**.

Извор: <https://uic.org/com/enews/article/the-10th-meeting-of-the-uic-trespass-and-suicide-prevention-network-tresp>

ОДРЖАНА МЕЂУНАРОДНА РАДИОНИЦА О ДРУШТВЕНО-ЕКОНОМСКИМ УТИЦАЈИМА БРЗЕ ЖЕЛЕЗНИЦЕ

Alliance of Universities for High-Speed Rail

Time of Establishment: December 2015
Members of the Alliance: > 50 Universities from 15 different countries or regions
Meetings convened: 4 times per year
President: Dr. Prof. WANG Jiaqing, Beijing Jiaotong University (BJTU, China)
Vice-president: Prof. Paul PLUMMER, University of Birmingham (UoB, UK)
AHSR website: A dedicated website is currently developed by UIC

The UIC Alliance of Universities was established in 2015 under the aegis of UIC for the development of High-Speed Rail (HSR).

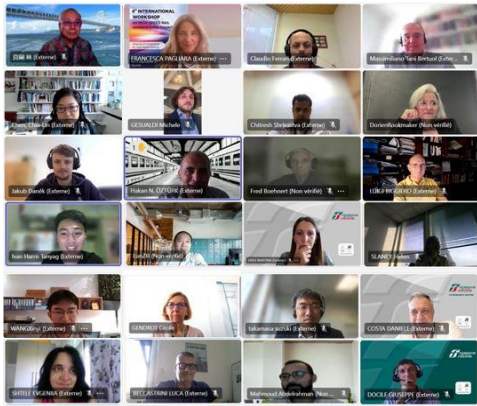
The Alliance is a global academic network including universities, institutes of technology, polytechnics, engineering, architecture and business schools that have shown substantial involvement in the development of high-speed railways.

The objectives of the Alliance are as follows:

- Create synergies and share knowledge about research and innovation between the parties;
- Improve education in the field of high-speed rail;
- Exchange and disseminate information between universities and UIC members; and
- Develop and implement specific research programmes on the development of high-speed railways.

влада све веће интересовање за резултате из ове области.

Састанак је учесницима пружио прилику да се информишу и размене недавна истраживања о железници великих брзина широм света, како би се квантификовали друштвено-економски утицаји. Главна дискусија односила се на техничке, економске и политичке изазове у изградњи пруге за саобраћање брзих возова. Првог дана, фокус је био на брзој железници у контексту конкуренције и интеграције, са студијама случаја којима је обухваћена конкуренција између брзе железнице и ваздушног саобраћаја, интеграција са другим видовима транспорта, улога флексибилности у издавању карата у контексту конкуренције између железничких превозника, као и управљање приходима.

Представљено је истраживање спроведено о трендовима у ваздушно-железничком интермодалном саобраћају и виђење како се железница великих брзина може учинити доступном као опција путницима у областима које су слабо покривене ваздушним саобраћајем.

Другог дана, фокус дискусије је био утицај брзе железнице на економски раст и инвестиције, а затим у погледу утицаја на коришћење земљишта. Прва група студија случаја о утицајима коришћења земљишта обухватила је трендове урбаног раста, утицај на економску активност и раст стандарда становништва. Друга група студија случаја разматрала је шире друштвено-економске утицаје инвестиција у железницу и како улагање у саобраћајну инфраструктуру може унапредити друштвени и економски развој. Затим је разматрано питање инвестиција и трошкова. Из економског угла, дискутовало се о користима за животну средину, одрживом туризму и запошљавању. Презентације су такође укључивале теме попут приступа образовању, развоја заједнице и пословања, стабилности заједнице, као и питања буке и утицаја на окружење. У оквиру предмета улагања, фокус је био на трошковима изградње брзе железнице и побољшању економске процене у циљу смањења ризика. Говорници су били из Шпаније, Кине, Италије, Русије, Белгије, Швајцарске, Данске и САД, а радионици је присуствовало око 100 учесника из целог света.

Извор: <https://uic.org/com/enews/article/4th-international-workshop-on-high-speed-rail-socio-economic-impacts>

ВЕЛИКА УЛОГА ЖЕЛЕЗНИЦЕ У ОДРЖИВОМ ТУРИЗМУ

Поводом Светског дана туризма који се обележава 27. септембра 2024. године, Међународна железничка унија (*UIC*) истакла је велику улогу железнице у одрживом туризму и поново потврдила своју посвећеност одрживом туризму као средству за подстицање економског, социјалног и еколошког развоја.

Кроз различите иницијативе као што су „*TopRail*“, и „*Више возова*“, чланови *UIC*-а већ дуго раде на промоцији железнице као окоснице одрживе мобилности, препознајући значај развоја синергија између железнице и туризма. Мултимодални микс који се предлаже подразумева бициклизам и железницу, ваздушни саобраћај и брзу железницу.

У складу са темом Светског туризма за 2024. годину, „Туризам и мир“, *UIC* наглашава да одржива путовања не само да смањују утицај на животну средину, већ и доприносе успостављању веза између различитих заједница, промовишу културну размену и подстичу економски развој. *UIC* игра кључну улогу у промовисању одрживог туризма користећи инхерентне еколошке предности железничког превоза. Железница чини 7-8% глобалног превоза путника и робе, али емитује само 1-2% укупних емисија из транспорта, чиме је позиционирана као кључни фактор у стварању одрживијег туризма.

Железнички туризам има много облика, од брзих градских возњи до спорих туристичких где је само путовање централни део искуства. Овај вид туризма нуди широк спектар алтернатива, комбинујући природу, културу и наслеђе или чак ексклузивност, луксуз и технологију, а уз то доприноси одрживом туризму и регионалном развоју из економске, социјалне и еколошке перспективе. *UIC* је такође покренула неколико иницијатива усмерених на побољшање, приступачност и задовољство путника.

Извор: <https://uic.org/com/enews/article/uic-highlights-rail-s-role-in-sustainable-tourism-and-modal-shift-on-world>

УЧЕШЋЕ ПРЕДСТАВНИКА ИЖС НА МЕЂУНАРОДНИМ САСТАНЦИМА

„Инфраструктура железнице Србије“ а.д. (ИЖС) је, као активни члан међународних железничких организација: Међународне железничке уније (UIC), Заједнице европских железница и инфраструктурних компанија (CER), Железничке мреже Европе (RNE) и Међународне организације за железничку безбедност (COLPOFER), наставила са учешћем на састанцима ових организација. Одређене међународне активности и већи део састанака су одржани у онлајн формату.

САСТАНАК ГЕНЕРАЛНЕ СКУПШТИНЕ ЖЕЛЕЗНИЧКОГ РОБНОГ КОРИДОРА АЛПИ-ЗАПАДНИ БАЛКАН

Alpine-Western Balkan
rail freight corridor

Састанак Генералне скупштине железничког робног коридора Алпи-Западни Балкан одржан је 4. септембра 2024. године, у онлајн формату. На састанку је било речи о буџету коридора за 2024. и 2025. годину, развоју пројекта за смањење времена задржавања на граничним прелазима Шид/Товарник

и Димитровград/Драгоман, активностима C-OSS, активностима на изради нове Студије о транспортном тржишту, као и формирању нових Европских транспортних коридора.

Наиме, ревизијом Уредбе о Трансевропској транспортној мрежи (TEN-T), железнички робни коридори ће бити трансформисани у Европске транспортне коридоре у циљу креирања конкурентне и интероперабилне мреже за железнички робни саобраћај, као и железничке мреже високих перформанси за путнички саобраћај. У склопу овог процеса, железнички робни коридор Алпи-Западни Балкан биће проширен и обухватиће нове чланове – државе Западног Балкана, као и Италију, Мађарску, Бугарску, Грчку и Кипар.

Нови европски транспортни коридор ће носити назив **Западни Балкан-Источни Медитеран**. Очекује се да нови коридори постану оперативни у току 2026. године. На састанку је у име ИЖС учествовала представница Центра за међународне послове.